

bylo by tedy i z tohoto důvodu nepřipustno žalovanou dle § 543 obč. zák. vylučovati z posloupnosti dědické z poslední vůle. Není tudíž žaloba důvodnou a bylo rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Čís. 128.

Společnost s ručením obmezeným i společníci její ručí pojištěnému dělníku za škodu úrazem v podniku vzešlou pouze v mezích § 46 odst. 1 a 2 zák. ona ze dne 28. prosince 1887, č. 1 ř. z. z roku 1888.

Jednatelé společnosti s ručením obmezeným nenáleží k osobám označeným v nadpisu k §§ 45—47 tohoto zákona osobami třetími, jež dle § 47 ručí za úrazy jimi způsobené podle obecně platných ustanovení zákona o náhradě škody.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1919, Rv I 175/19.)

A. jsouc jako dělnice zaměstnána v závodě továrny na zužitkování ovoce, patřící společnosti s ručením obmezeným B, jejíž společníkem a jednatelem byl C, utrpěla dne 22. ledna 1917 úraz tím, že byla zachycena nekrytou transmisí a otáčena a tlučena o zeď i podlahu. Úrazovou pojišťovnou jí byla na to vyměřena roční úrazová renta 408 K 96 hal. Řízení trestní, z důvodu úrazu zavedené, bylo dle § 90 tr. ř. zastaveno. A domáhala se žalobou na firmu B a na C-a podanou, náhrady škody a to za jí ucházející roční výdělek vyšší, nežli jak jí byla úrazová renta vyměřena, pak za poškozené šatstvo a kromě toho odškodnění za utrpené bolesti. — Soud první stolice (krajský soud v Jičíně) žalobu zamítl. Důvody: Náhradní nároky žalobkyně nejsou zákonem odůvodněny. B jest podnikatelkou závodu, kde úraz se stal a podnikatel takový, jehož dělníci jsou ve smyslu zákona o pojištění dělníků pojištěni, je oproti pojištěnému povinen náhradou z důvodu utrpeného úrazu závodního jen v případě úmyslného přivodění úrazu (§§ 46 a 45 odst. 2 úrazového zákona). A ale něco takového netvrdí a výslovně úmyslnost způsobení úrazu vylučuje, takže z toho důvodu je žaloba její proti firmě B bez zákonného podkladu. Ale i ohledně spolužalovaného C je žaloba neodůvodněna. Týž je jednatelem, ale také zároveň společníkem společnosti B. Na něj tedy jako na společníka závodu vztahuje se také předpis § 46 uvoz. zák., takže také on může býti povinen k náhradě z úrazů závodních jen úmyslně jím způsobených. Pouhé zavinění z neopatrnosti, o který důvod se žaloba opírá, by jej nezavazovalo k náhradě i kdyby všechny údaje žalobkyně v tom směru byly pravdivé, poněvadž jej nelze považovati za zmocněnce neb representanta podniku ve smyslu § 47 uved. zák., kteréž osoby ovšem dle zákona za kulposní úrazy ručí. Postavení společníka společnosti s ručením obmezeným nemůže býti v tom směru nepříznivějším, nežli by snad bylo u společníka veřejné společnosti. Při této by zajisté společník musel býti považován za podnikatele a tudíž by dle § 46 uvoz. zák. za kulposní úrazy závodové neručil, při

společnosti s obmezeným ručením není důvodu, by společník, posuzován byl jinak. On jako spolúmajitel závodu súčasněn je na placení příspěvků pojistných za dělníky (90 proc. pojistného dle § 17 úraz. zák.) a to právě je důvodem, proč vyloučeno jest ručení za úrazy jen z opomenutí vzešlé. Žalobu bylo tedy úplně zamítnouti. — Odvolací soud (vrchní zemský soud v Praze) potvrdil rozsudek první stolice z těchto důvodů: I. V příčině žalované firmy B. Dle § 46 odst. 1. zák. o úrazovém pojišťování dělníků ze dne 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. z roku 1888 jest pojištěný jen tenkrát oprávněn uplatňovati proti podnikateli nárok na náhradu škody, jestliže některá z osob, uvedených v 1. a 2. odst. § 45 tohoto zákona zúmyslně úraz přivodila. Dle skutkových zjištění prvního soudu však úraz žalobkyně nebyl přivoděn zúmyslně, pročez A nemá proti firmě B jako podnikatelce zákonného nároku na náhradu. Nelze rozšířiti ustanovení 1. odst. § 46 uvedeného zákona na případy, ve kterých úraz nebyl přivoděn zúmyslně, nýbrž hrubou nedbalostí, poněvadž by to odporovalo nejen jasnému znění tohoto 1. odst. § 46, nýbrž i zřejmému úmyslu zákonodárcovu; neboť v tomto 1. odstavci § 46 není tak, jako v 1. odst. § 45 uvedeného zákona, hrubá nedbalost úraz přivodivší na roveň postavena zlému úmyslu, nýbrž jest tam řeč toliko o zlém úmyslu čili zúmyslnosti, čemuž by zajisté tak nebylo, kdyby zákonodárce nebyl chtěl ustanovení 1. odst. § 46 omeziti na případy, kde úraz přivoděn byl zúmyslně. Odvolatelka pokusila se vyložiti zákon jinak, ale tento pokus se jí nezdařil, jsa v přímém odporu s vykládacím pravidlem § 6 obč. zák. II. V příčině spolužalovaného C: Pokud tento je společníkem žalované firmy B, procesní soud správně odůvodnil, že neručí dle § 47 uvedeného zákona žalobkyni za následky jejího úrazu a že tedy žalobní nárok proti němu není v zákoně odůvodněn. Pokud však druhý žalovaný jest jednatelem společnosti B, jest rovněž prost všeho ručení žalobkyni, jak vysvítá z úvahy této. V §§ 45 a 46 uvedeného zákona z roku 1887 jest ustanoveno, komu, za jakých podmínek a jakou měrou podnikatel ručí za následky úrazu. Dle § 46 pojištěný jest, jak už nahoře bylo uvedeno, jen tenkrát oprávněn, uplatňovati nárok na náhradu škody proti podnikateli, jestliže úraz zúmyslně přivodila některá z osob, uvedených v 1. a 2. odst. § 45. Těmito osobami jsou podnikatel a, je-li tento nezpůsobilý k právním činům, jeho zákonný zástupce. Zákonný zástupce podnikatelův tedy není v uvedeném zákoně pokládán za osobu rozdílnou od podnikatele, nýbrž za orgán, jímž podnikatel na venek činným jest a výlučně činným býti může a jež sluší s podnikatelem stotožňovati. Z toho plyne, že zákonný zástupce podnikatelův ručí za nároky na náhradu škody dle úrazového zákona z roku 1887 pojištěnci osobně toliko v objemu témž, jako podnikatel, tedy (dle § 46 zákona toho) jen tenkrát, jestliže přivodil úraz úmyslně. Z toho však také již následuje, že zákonný zástupce podnikatelův nenáleží k osobám v § 47 uvedeného zákona jmenovaným, jež v nadpisu k §§ 45—47 označeny jsou jako osoby »třetí« a jež dle § 47 ručí za nehody, které způsobily, neomezeně dle § 30 hlavní částky obč. zák., tudíž i za nehody, způsobené pouhým kulposním jednáním neb opominutím. Výraz »representant« v § 47 úrazového zákona z roku 1887 jest patrně vzat z § 2 německého zákona o ručení ze dne 7. června 1871 a byl v § 94 osnovy rakouského živnostenského řádu ze dne 16. prosince 1880 nahrazen slovy »jiný zřízenec majitele živnosti«;

onen výraz »representant« znamená tudíž jen tolik, co »náměstek« nebo kvalifikovaný zmocněnec a může býti vztahován jen na zřízence podnikatelovy a na osoby, jež stojí mimo osobu podnikatelovu; takovou osobou může býti po případě prokurista nebo náměstek ve smyslu § 55 živ. řádu, nikoli však zákonný zástupce podnikatelův. To vysvětluje i ze rčení »zmocněnci neb representanti« v § 47 uvedeného zákona a z čl. 234 obch. zák. Podle §§ 18 a 19 zák. o společnostech s ručením obmezeným ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. však jednatele společností těchto jsou jejich zákonnými zástupci, pročež neručí za následky úrazu dle § 47 úrazového zákona z roku 1887.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

V ohledu materielně právním rozhodným jest zde výklad §§ 46 a 47 úrazového zákona. Výklad soudu odvolacího zní v obou směrech v neprospěch žalobkyně. Že by druhou stolicí byl vzpomenutý zákon mylně vyložen, toho vlastně ani odvolání netvrdí a nedovozuje; neobírá se vývody právními po jich vlastní stránce a nepoužívá také ustanovení posítilního práva ku vyvrácení důvodů naříkaného rozsudku, nýbrž snaží se jen uvést nedostatky daného zákona o úrazovém pojištění se stránky sociální. V tomto směru mezi jiným také tvrdí, že účel zákona onoho byl a jest, chrániti dělníka proti následkům úrazu v závodech i v těch případech, v nichž nelze zaměstnavateli přičítati ani sebe menší zavinění, tedy ani nedopatření, kde by tedy dělníkům dle všeobecných zásad nepříslušel nárok na náhradu. Není tedy prý účelem zákona chrániti zaměstnavatele, by nemusil poskytnouti náhradu ani v těch případech, v nichž by ji musil dáti dle všeobecných zásad o náhradě škody. Účelem zákona prý bylo, chrániti slabšího a nikoliv ve směru kapitalistickém zbavovat zámožného podnikatele povinnosti k náhradě škody. K tomu dlužno jen podotknouti, že soudům přísluší řešiti spor na půdě platného práva, třeba by i všem požadavkům doby nevyhovoval; není jejich úkolem odstraňovati vady zákona a o právu rozhodovati proti jeho znění a obsahu. Ostatně dovolatelka přehlíží, že zákonem o úrazovém pojištění, byly předpisy o náhradě škody potud rozšířeny, a to ve prospěch dělníka, že mu poskytuje náhradu za úraz i tenkrát, když na něm závod, zaměstnavatel viny nemá, ba za jistých předpokladů i tenkrát, když dělník úraz sám zavinil; další náhrada nad míru v zákoně úrazovém stanovenou přísluší mu ovšem jen za podmínek §§ 46 a 47 cit. zák. Výklad těchto ustanovení odvolacím soudem toliko dlužno prohlásiti za naskrze správný. Výklad ten souhlasí také úplně s rozhodnutím bývalého rak. nejvyššího soudního dvoru ze dne 10. července 1917, č. j. Rv II 183/17 (uveř. v úřed. sbírce pod č. 1848), v kterém případě ovšem šlo o členy správní rady akciové společnosti. Než v našem případě nelze taktéž jednatele a společníka společnosti s ručením obmezeným pokládati za osoby v prvním odstavci § 47 úraz. zák. uvedené; neboť pod těmito vyrozamávají se pouze zřízenci závodu a osoby od majitele závodu, od podnikatele odlišné, ku kterým spolužalovaný však nepatří. Dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. tu tedy není, poněvadž věc byla po právu a po zákonu správně rozhodnuta.